

SPOŁECZNE KRYTERIA POLSKOŚCI, 1988-1998-2008

Warszawa, październik 2008 roku

- ❑ W 2008 r. TNS OBOP powtórzył, przeprowadzony przed 20 i przed 10 laty, pomiar społecznie uznawanych kryteriów polskości.
- ❑ Porównanie wyników ujawniło zasadniczą stabilność w społecznych kryteriach przynależności do narodu polskiego - mimo bardzo poważnych zmian społecznych w okresie między badaniami. Dziś jednak każde z kryteriów polskości, choć wybierane jest podobnie często jak 10 i 20 lat temu, wybierane jest w sposób mniej kategoryczny, Polacy stali się mniej pewni co do tego, kogo można nazwać Polakiem.



Cytowanie, publiczne odtwarzanie, kopiowanie oraz wykorzystywanie w innej formie danych, informacji i opracowań zawartych w tej publikacji jest dozwolone pod warunkiem podania źródła: TNS OBOP.

Badania opinii publicznej dotyczą zwykle powierzchniowych warstw świadomości społecznej: opinii w żywych kwestiach publicznych, poglądów politycznych, intencji wyborczych, reakcji na bieżące wydarzenia. Treści te mogą ulegać nawet szybkim zmianom, a sens badań opinii publicznej polega na równie szybkim ich wykryciu. Relacjonowane tu badania TNS OBOP miały inny przedmiot: sięgnęły w głąb świadomości - do społecznych kryteriów przynależności do narodu polskiego.

1998

W czerwcu 1988 roku, tuż - jak się potem okazało - przed politycznym upadkiem socjalizmu realnego i wielkimi zmianami gospodarczymi, społecznymi i kulturowymi w Polsce OBOP przeprowadził dla zespołu prof. Ewy Nowickiej z Instytutu Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego zaprojektowane przez nią badania nad tożsamością narodową Polaków i ich stosunkiem do innych narodów. Centralne pytanie badaczy i pierwsze pytanie kwestionariusza dotyczyło kryteriów polskości. "Gdybyśmy mieli kogoś uznać za Polaka, to co byłoby Pana(i) zdaniem ważne, a co mniej ważne?" pytano, przedstawiając losowej próbie dorosłych Polaków listę dziesięciu cech funkcjonujących w dyskursie publicznym jako kryteria polskości.

Lista ta obejmowała - w kolejności wymieniania - posiadanie obywatelstwa polskiego, mieszkanie na stałe w Polsce, wiarę katolicką, urodzenie się w Polsce, znajomość kultury i historii Polski, znajomość języka polskiego, posiadanie przynajmniej jednego z rodziców narodowości polskiej, szczególne zasługi dla Polski, przestrzeganie polskich obyczajów oraz poczucie, że się jest Polakiem.

Nie jest łatwo uporządkować te kryteria w jakiś prosty sposób. Autorka badania (zob. *Swoi i obcy*, Inst. Socjologii UW 1990) zwróciła jednak uwagę na to, że ich spełnienie w różnym stopniu jest przesądzone społecznie i w różnym stopniu zależy od jednostki: urodzenie się z polskich rodziców i urodzenie się w polskiej ziemi są cechami nabytymi i niezbywalnymi, wiara katolicka, zamieszkanie w Polsce, polskie obywatelstwo i polski język są dziedziczone kulturowo, ale już wiarę można zmienić, w Polsce się osiedlić i/lub zostać jej obywatelem, a języka można się nauczyć.

Znajomość kultury i historii Polski, zasługi dla Polski oraz przestrzeganie polskich obyczajów zależą w dużej mierze od samych jednostek, a poczucie, że się jest Polakiem jest sprawą indywidualną (choć tworzy się na społecznej bazie innych atrybutów polskości). Kryteria te można więc intuicyjnie ułożyć na skali "przypisane - osiąganе", "przyrodzone - konwencjonalne", "tradycyjne - nowoczesne" itd.

Zadanie badanych polegało na ocenie ważności tych kryteriów, a zadanie badaczy - na analizie i interpretacji tych ocen. Wyniki badania z 1988 roku zawiera tabela 1.

Tabela 1. Społeczne kryteria polskości, 1988 (w %)

KRYTERIA POLSKOŚCI					
	Bardzo ważne	Raczej ważne	Raczej nieważne	Zdecydowanie nieważne	Trudno powiedzieć
poczucie, że się jest Polakiem	67	28	3	3	1
znajomość języka polskiego	60	31	7	2	-
posiadanie obywatelstwa polskiego	48	34	12	3	3
posiadanie przynajmniej jednego z rodziców narodowości polskiej	37	44	13	3	3
znajomość kultury i historii Polski	34	45	13	5	3
mieszkanie na stałe w Polsce	30	36	26	6	2
przestrzeganie polskich obyczajów	29	49	14	5	3
urodzenie się w Polsce	27	36	26	9	2
szczególne zasługi dla Polski	19	33	29	14	5
wiara katolicka	19	26	28	23	4

W wynikach tych uwagę autorki badań zwróciła najwyższa pozycja psychologicznego kryterium polskości, umiarkowane znaczenie kryteriów przyrodzonych, a spore - kryteriów kulturowych (znajomość języka, kultury i historii Polski) oraz stosunkowo małe - i przeczące stereotypowi "Polaka-katolika"! -

znaczenie wiary katolickiej. Autorka badań formułowała różne przypuszczenia co do historycznych zmian w społecznych kryteriach polskości, ale nie mając porównywalnych pomiarów wcześniejszych, nie mogła sprawdzić empirycznie tych przypuszczeń.

1998

W czerwcu 1998 roku, dokładnie w 10 lat po tamtych badaniach OBOP w swoim własnym sondażu (także na ogólnopolskiej próbie) zadał ponownie pytanie o społeczne kryteria polskości; pytanie to powtórzono dosłownie. Warto było zobaczyć, czy ogromne zmiany polityczne, gospodarcze, cywilizacyjne, kulturowe i psychologiczne, które dokonały się w Polsce w ciągu tych dziesięciu lat, wpłynęły także na świadomość narodową; a dokładnie na pojmowanie polskości. Odpowiedzi na pytanie zawiera tab. 2

Tabela 2. Społeczne kryteria polskości, 1998 (w %)

KRYTERIA POLSKOŚCI					
	Bardzo ważne	Raczej ważne	Raczej nieważne	Zdecydowanie nieważne	Trudno powiedzieć
poczucie, że się jest Polakiem	65	30	3	1	1
znajomość języka polskiego	62	32	4	2	-
posiadanie obywatelstwa polskiego	48	36	11	4	1
znajomość kultury i historii Polski	42	44	10	2	1
posiadanie przynajmniej jednego z rodziców narodowości polskiej	36	43	15	5	2
mieszkanie na stałe w Polsce	36	34	22	6	1
przestrzeganie polskich obyczajów	32	59	14	3	1
urodzenie się w Polsce	28	35	27	10	1
szczególne zasługi dla Polski	19	34	34	10	2
wiara katolicka	20	25	30	24	1

Porównanie wyników dwóch sondażowych pomiarów (wyniki ułożone rangowo zawiera tab. 3), oddzielonych 10 latami, ujawniło niemal zupełny brak zmian w kryteriach polskości w latach 1988-1998.

Tabela 3. Społeczne kryteria polskości, 1988-1998 (w %)

KRYTERIA POLSKOŚCI		
	bardzo ważne + raczej ważne	
	1988	1998
poczucie, że się jest Polakiem	95	95
znajomość języka polskiego	91	94
posiadanie obywatelstwa polskiego	82	84
posiadanie przynajmniej jednego z rodziców narodowości polskiej	81	79
znajomość kultury i historii Polski	79	86
przestrzeganie polskich obyczajów	78	82
mieszkanie na stałe w Polsce	66	70
urodzenie się w Polsce	63	63
szczególne zasługi dla Polski	52	53
wiara katolicka	45	45

Nie osłabło znaczenie czynników przyrodzonych - urodzenia się z polskich rodziców i w polskiej ziemi; nie zmieniło się też znaczenie wiary katolickiej. W drobnych zmianach nie było widać wyraźnej i jednoznacznej tendencji. Jedynie siedmiopunktowy przyrost znaczenia znajomości historii i kultury polskiej mógł być słabym sygnałem wzrostu znaczenia kryteriów osiągniętych i konwencjonalnych. Ta niezwykła stałość wyników mimo istotnych zmian kontekstu społecznego była najciekawszym ustaleniem tego sondażu.

Stałość ta pokazywała, że pojmowanie polskości jest tak głęboko wtopione w osobowość społeczną Polaków lub jest tak trwałym wyobrażeniem zbiorowym, z którego jednostki czerpią swoje opinie, że nawet tak poważne zmiany jak zmiany

ustrojowe i kulturowe dziesięciolecia 1988-1998 nie zdołały go osiągnąć. Stałość ta mogła też oznaczać, że wielkie zmiany społeczne w tym okresie nie dotknęła (jeszcze) bezpośrednio tożsamości narodowej Polaków a pojmowanie polskości charakterystyczne dla ostatnich lat realnego socjalizmu nie zostało jeszcze poddane próbie tak ciężkiej jak ta, której nawyki gospodarcze zostały poddane w gospodarce rynkowej.

2008

W zakończeniu raportu OBOP z 1998 r. napisano, że „Zmiany w społecznych kryteriach polskości będą jednak następować. [...] Będzie rzeczą interesującą zbadać społeczne kryteria polskości po następnych dziesięciu latach, gdy w populacji wzrośnie poziom wykształcenia oraz proporcja ludzi dojrzałych społecznie po 1989 r. A to tym bardziej, że wtedy Polacy będą mieć za sobą kilkuletnie doświadczenia funkcjonowania w transnarodowych strukturach Unii Europejskiej. Doświadczenia te będą dotyczyć tożsamości narodowej Polaków bardziej bezpośrednio niż zmiany ustrojowe ostatniej dekady”.

W 2008 r. TNS OBOP znów, już po raz trzeci zbadał społeczne kryteria polskości i mógł sprawdzić trafność swoich przewidywań¹. W tabeli 4 podano odpowiedzi na powtórzone *verbatim* pytanie prof. Ewy Nowickiej o te kryteria.

¹ Sondaż zrealizowano w dniach 6-10 marca 2008 r. na ogólnopolskiej, losowej, reprezentatywnej próbie 1005 mieszkańców Polski w wieku 15 i więcej lat. Maksymalny statystyczny błąd pomiaru dla tej wielkości próby wynosi +/- 3,1%, przy wiarygodności oszacowania równej 95%.

Tabela 4. Społeczne kryteria polskości, 2008 (w %)

KRYTERIA POLSKOŚCI					
	Bardzo ważne	Raczej ważne	Raczej nieważne	Zdecydowanie nieważne	Trudno powiedzieć
poczucie, że się jest Polakiem	51	43	4	1	1
znajomość języka polskiego	54	41	5	0	0
posiadanie obywatelstwa polskiego	34	47	14	3	2
znajomość kultury i historii Polski	31	55	11	2	1
posiadanie przynajmniej jednego z rodziców narodowości polskiej	33	46	17	3	1
mieszkanie na stałe w Polsce	24	45	25	5	1
przestrzeganie polskich obyczajów	25	54	18	3	0
urodzenie się w Polsce	22	37	30	9	2
szczególne zasługi dla Polski	11	34	37	15	3
wiara katolicka	15	28	34	20	3

Tym, co nas interesowało, była przede wszystkim zmiana. Pierwsze porównanie wyników z lat 1988-1998-2008 pokazuje jednak, że zarówno w ciągu ostatnich dziesięciu, jak i w ciągu ostatnich dwudziestu lat prawie nic się nie zmieniło. Zmiany w latach 1998-2008 wyjątkowo tylko wykraczają poza 3 punkt proc. – dotyczy to urodzenia się w Polsce (-4 pkt) i szczególnych zasług dla Polski (-8 pktów). Wydłużenia horyzontu porównania do roku 1988 powoduje dodanie do tej bardzo krótkiej listy tylko znajomości kultury i historii Polski (+8 pktów). Stabilność społecznych kryteriów polskości w długim okresie 1988-2008 jest jeszcze bardziej zadziwiająca niż była w krótszym okresie 1988-1998.

Tab. 4. Społeczne kryteria polskości, 1988-1998-2008 (w %)

KRYTERIA POLSKOŚCI			
	bardzo ważne + raczej ważne		
	1988	1998	2008
poczucie, że się jest Polakiem	95	95	94
znajomość języka polskiego	91	94	95
posiadanie obywatelstwa polskiego	82	84	81
posiadanie przynajmniej jednego z rodziców narodowości polskiej	81	79	79
znajomość kultury i historii Polski	79	86	86
przestrzeganie polskich obyczajów	78	82	79
mieszkanie na stałe w Polsce	66	70	69
urodzenie się w Polsce	63	63	59
szczególne zasługi dla Polski	52	53	45
wiara katolicka	45	45	43

Dokładniejsza inspekcja wyników pokazuje jednak, że w ostatnim dziesięcioleciu zarysowała się ważna zmiana. Jeśli skupimy się na przekonaniach kategorycznych, na odpowiedziach „bardzo ważne”, to okaże się, że *każde z kryteriów polskości, choć wybierane jest podobnie często jak przedtem, wybierane jest w sposób wyraźnie mniej kategoryczny, przeciętnie o 8 pktów proc.*

Tabela 5. Społeczne kryteria polskości, 1988-1998-2008 (wybory kategoriyczne, w %)

KRYTERIA POLSKOŚCI			
	bardzo ważne		
	1988	1998	2008
poczucie, że się jest Polakiem	67	65	51
znajomość języka polskiego	60	62	54
posiadanie obywatelstwa polskiego	48	48	34
posiadanie przynajmniej jednego z rodziców narodowości polskiej	34	36	33
znajomość kultury i historii Polski	37	42	31
przestrzeganie polskich obyczajów	29	32	25
mieszkanie na stałe w Polsce	30	36	24
urodzenie się w Polsce	27	28	22
szczególne zasługi dla Polski	19	19	11
wiara katolicka	19	20	15

Największe spadki bezwzględne nastąpiły w przypadku poczucia, że się jest Polakiem oraz posiadania obywatelstwa polskiego (po 14 pktów proc.) oraz mieszkania na stałe w Polsce (12 pktów proc.). Największe spadki *względne*, o przynajmniej 25% (w stosunku do stanu z 1998 r.) nastąpiły w przypadku szczególnych zasług dla Polski (spadek z 19% do 11%), posiadania obywatelstwa polskiego (spadek z 48% do 34%) i wiary katolickiej (spadek z 20% do 15%).

W zmianach tych trudno dostrzec jakąś wspólną tendencję. Wyraźnie osłabło przywiązanie zarówno do urodzenia się w Polsce, czynnika przypisanego, społecznie przesądzonego, jak i zamieszkania w Polsce, czegoś, co ludzie mogą zmieniać. Znacząco osłabło też przywiązanie do kryterium psychologicznego, świadomościowego, tzn. poczucia, że się jest Polakiem. Nie ulega natomiast wątpliwości, że w ostatnim dziesięcioleciu, choć zasięg uznawania przez Polaków

różnych kryteriów polskości nie uległ prawie żadnym zmianom, to zarazem Polacy wyraźnie stracili na pewności co do ważności tych kryteriów. *Co prawda uznają te same kryteria polskości co dziesięć i dwadzieścia lat temu, ale nie są już tak pewni co do tego, kogo można nazwać Polakiem.* Jest to najważniejsze ustalenie tego badania.

W ostatniej przedstawionej tu tabeli, podajemy społeczne kryteria polskości wśród podstawowych grup wykształcenia. Tabela zawiera tylko odpowiedzi kategoryczne, bardziej wrażliwe na wykształcenie – wszystkie odpowiedzi zawierają tabele aneksowe.

Tabela 6. Wykształcenie a społeczne kryteria polskości 2008
(wybory kategoryczne, w %)

KRYTERIA POLSKOŚCI				
	Wykształcenie			
	podstawowe	zasadnicze zawodowe	średnie	wyższe
poczucie, że się jest Polakiem	51	50	55	45
znajomość języka polskiego	58	60	52	42
posiadanie obywatelstwa polskiego	50	37	30	22
posiadanie przynajmniej jednego z rodziców narodowości polskiej	44	33	30	23
znajomość kultury i historii Polski	37	34	31	28
przestrzeganie polskich obyczajów	33	26	27	13
mieszkanie na stałe w Polsce	31	26	27	15
urodzenie się w Polsce	29	26	20	11
szczególne zasługi dla Polski	15	11	12	10
wiara katolicka	29	15	14	4

Najsilniej zależą od wykształcenia: wiara katolicka, urodzenie się w Polsce, posiadanie obywatelstwa polskiego i przestrzeganie polskich obyczajów – w każdym

wypadku różnica między skrajnymi grupami wykształcenia jest przynajmniej dwuipółkrotna. Najslabiej od wykształcenia zależą: znajomość historii i kultury Polski, poczucie bycia Polakiem i znajomość języka polskiego. Być może w miarę wzrostu wykształcenia cztery wymienione, najbardziej na nie wrażliwe kategorie najbardziej stracą na znaczeniu.

*

Społeczne kryteria przynależności narodowej uformowane są przez długotrwałe procesy historyczne. W Polsce ponadto kryteria te należą do centralnych elementów tożsamości społecznej. Stąd ich trwałość. Zaobserwowane w ostatnim dziesięcioleciu osłabienie siły przekonań do kryteriów przynależności do narodu polskiego mogą być pierwszą fazą procesu zmian w powszechności tych przekonań. Po upływie kolejnych dziesięciu lat, w 2018 r. TNS OBOP zapewne sprawdzi tę hipotezę.

P24.1. Gdybyśmy mieli kogoś uznać za Polaka, to co byłoby Pana(i) zdaniem ważne a co mniej ważne? - posiadanie obywatelstwa polskiego

		DANE W PROC.					LICZBA OSÓB
		bardzo ważne	raczej ważne	raczej nieważne	zupełnie nieważne	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		34	47	14	3	2	1005
PŁEĆ	mężczyźni	34	48	13	4	1	480
	kobiety	35	46	15	2	2	525
WIEK	15-19 lat	35	44	10	8	2	86
	20-29 lat	32	51	13	3	1	200
	30-39 lat	23	48	24	3	1	167
	40-49 lat	39	44	12	2	2	164
	50-59 lat	32	49	14	3	2	177
	60 lat lub więcej	45	43	10	0	2	212
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	50	43	4	1	2	165
	zasadnicze zawodowe	37	48	11	3	2	258
	średnie i pomaturalne	30	48	17	2	2	300
	licencjat, wyższe	22	47	26	4	1	140
	jeszcze się uczy	33	48	13	6	1	142
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	40	46	10	3	1	378
	miasto do 100 tys.	35	44	17	2	2	327
	miasto 101-500 tys.	32	47	17	3	1	179
	miasto pow. 500 tys.	21	57	15	5	2	122
REGION	małopolski	30	60	7	1	1	155
	wschodni	36	42	20	1	2	92
	katowicki	26	62	8	2	1	149
	dolnośląski	38	37	22	3	1	104
	wielkopolski	44	44	9	3	1	142
	pomorski	37	33	22	7	2	157
	centralny	34	46	15	3	3	205
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	pracuje zawodowo	33	46	17	3	1	451
	nie pracuje zawodowo	36	48	12	3	2	554
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy i specjaliści	28	53	15	2	2	84
	prywatni przedsiębiorcy	48	36	14	2		41
	pracownicy administracji i usług	30	41	22	5	3	148
	robotnicy	26	57	14	3	0	136
	rolnicy	64	20	16			42
	gospodynie domowe	25	52	18	1	3	57
	emeryci i renciści	39	49	9	1	2	283
	uczniowie i studenci	33	48	13	6	1	142
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	35	43	18	3	1	254
	średnia	32	50	14	3	1	613
	zła	45	40	9	2	4	138
STOSUNEK DO WIARY	wierzący i regularnie praktykujący	41	44	12	2	1	544
	wierzący i niereg. praktykujący	27	52	16	2	2	326
	wierzący lecz niepraktykujący	25	48	19	7	2	119
	niewierzący	37	27	26	11		16
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	45	37	15	3	0	107
	centrolewicowe	31	49	15	1	3	96
	centroprawicowe	42	42	10	6	0	102
	prawicowe	37	46	13	3	1	273
	trudno powiedzieć	29	51	15	2	2	427
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	w ogóle się nie interesuje	35	42	15	5	3	181
	raczej się nie interesuje	36	46	14	2	2	409
	raczej się interesuje	32	52	13	2	1	348
	bardzo się interesuje	34	40	19	7		67
AKTUALNE PREFERENCJE WYBORCZE	LiD	23	51	19	7	1	64
	LPR	10	86	3			12
	PO	34	49	13	2	1	268
	PSL	45	38	17			21
	PiS	35	50	13		1	134
	Samobrona RP	70	26			4	11
	żadna	26	57	5		12	20
	inne	44	8	28	19		13
	niezdecydowani	36	48	14	3		74

P24_2. Gdybyśmy mieli kogoś uznać za Polaka, to co byłoby Pana(i) zdaniem ważne a co mniej ważne? - mieszkanie na stałe w Polsce

		DANE W PROC.					LICZBA OSÓB
		bardzo ważne	raczej ważne	raczej nieważne	zupełnie nieważne	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		24	45	25	5	1	1005
PŁEĆ	mężczyźni	23	47	24	6	1	480
	kobiety	25	43	26	5	1	525
WIEK	15-19 lat	21	39	21	19		86
	20-29 lat	20	53	24	3		200
	30-39 lat	17	50	28	5	0	167
	40-49 lat	31	39	21	6	2	164
	50-59 lat	25	41	30	4		177
	60 lat lub więcej	30	41	23	4	2	212
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	31	45	21	1	3	165
	zasadnicze zawodowe	26	51	19	3		258
	średnie i pomaturalne	27	40	26	5	1	300
	licencjat, wyższe	15	42	36	6	0	140
	jeszcze się uczy	17	42	27	14		142
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	27	49	19	5	1	378
	miasto do 100 tys.	26	44	24	5	2	327
	miasto 101-500 tys.	23	35	35	7	0	179
	miasto pow. 500 tys.	16	47	30	4	1	122
REGION	małopolski	22	56	20	2	0	155
	wschodni	26	43	26	4	2	92
	katowicki	15	50	31	4	1	149
	dolnośląski	30	25	35	8	2	104
	wielkopolski	33	42	17	8	1	142
	pomorski	25	41	24	10	0	157
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	centralny	24	47	25	3	1	205
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	pracuje zawodowo	24	44	27	4	1	451
	nie pracuje zawodowo	25	45	23	6	1	554
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy i specjaliści	16	44	34	6		84
	prywatni przedsiębiorcy	29	45	24	2		41
	pracownicy administracji i usług	27	42	23	7	1	148
	robotnicy	22	47	28	3	1	136
	rolnicy	35	39	26			42
	gospodynie domowe	18	56	23	3		57
	emeryci i renciści	29	43	23	3	2	283
	uczniowie i studenci	17	42	27	14		142
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	bezrobotni	25	49	17	6	3	71
	dobra	23	47	22	7	1	254
	średnia	23	44	27	4	1	613
STOSUNEK DO WIARY	zła	32	41	19	7	2	138
	wierzący i regularnie praktykujący	30	42	23	4	1	544
	wierzący i niereg. praktykujący	19	45	27	8	1	326
	wierzący lecz niepraktykujący	14	55	24	6	1	119
POGLĄDY POLITYCZNE	niewierzący	18	32	41	9		16
	lewicowe	27	42	24	7	1	107
	centrolewicowe	21	47	26	3	3	96
	centroprawicowe	29	36	28	5	1	102
	prawicowe	31	40	25	4	0	273
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	trudno powiedzieć	19	49	24	6	1	427
	w ogóle się nie interesuje	22	50	21	6	2	181
	raczej się nie interesuje	26	44	23	6	1	409
	raczej się interesuje	22	43	29	4	1	348
AKTUALNE PREFERENCJE WYBORCZE	bardzo się interesuje	32	38	23	8		67
	LID	23	40	27	9	2	64
	LPR	15	85				12
	PO	24	39	30	5	1	268
	PSL	36	60		4		21
	PIS	26	40	29	5	0	134
	Samobrona RP	37	43	20			11
	żadna	13	73	9	2	2	20
AKTUALNE PREFERENCJE WYBORCZE	inne	27	40	33			13
	niezdecydowani	22	35	38	3	2	74

P24. 3. Gdybyśmy mieli kogoś uznać za Polaka, to co byłoby Pana(i) zdaniem ważne a co mniej ważne? - wiara katolicka

		DANE W PROC.					LICZBA OSÓB
		bardzo ważne	raczej ważne	raczej nieważne	zupełnie nieważne	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		15	28	34	20	3	1005
PŁEĆ	mężczyźni	14	29	35	19	2	480
	kobiety	17	27	33	20	3	525
WIEK	15-19 lat	23	20	21	35	2	86
	20-29 lat	9	30	38	22	2	200
	30-39 lat	7	23	43	24	2	167
	40-49 lat	17	25	31	20	7	164
	50-59 lat	11	32	43	14	0	177
	60 lat lub więcej	28	33	22	13	3	212
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	29	39	20	8	4	165
	zasadnicze zawodowe	15	33	34	16	2	258
	średnie i pomaturalne	14	26	36	20	3	300
	licencjat, wyższe	4	20	43	31	3	140
	jeszcze się uczy	16	20	36	27	2	142
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	25	29	32	12	2	378
	miasto do 100 tys.	9	30	33	25	3	327
	miasto 101-500 tys.	12	29	35	21	4	179
	miasto pow. 500 tys.	9	20	39	29	2	122
REGION	małopolski	28	38	23	6	4	155
	wschodni	14	30	35	16	5	92
	katowicki	8	36	36	16	4	149
	dolnośląski	7	17	42	33	2	104
	wielkopolski	17	26	30	26	1	142
	pomorski	11	28	36	21	3	157
	centralny	18	22	36	22	1	205
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	pracuje zawodowo	10	25	38	23	3	451
	nie pracuje zawodowo	20	31	30	17	3	554
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy i specjaliści	3	23	41	30	4	84
	prywatni przedsiębiorcy	12	19	60	8		41
	pracownicy administracji i usług	13	16	34	34	3	148
	robotnicy	7	38	38	15	2	136
	rolnicy	27	26	29	12	6	42
	gospodynie domowe	10	36	36	16	3	57
	emeryci i renciści	26	33	27	13	3	283
	uczniowie i studenci	16	20	36	27	2	142
SAMOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	11	25	34	29	1	254
	średnia	16	29	36	15	3	613
	zła	22	30	24	22	3	138
STOSUNEK DO WIARY	wierzący i regularnie praktykujący	21	30	32	13	3	544
	wierzący i niereg. praktykujący	11	28	35	24	2	326
	wierzący lecz niepraktykujący	5	23	41	30	1	119
	niewierzący			18	82		16
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	10	29	33	26	2	107
	centrolewicowe	6	25	44	22	3	96
	centroprawicowe	17	25	29	27	2	102
	prawicowe	21	29	36	12	3	273
	trudno powiedzieć	15	29	31	21	3	427
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	w ogóle się nie interesuje	18	33	29	18	3	181
	raczej się nie interesuje	16	30	34	16	4	409
	raczej się interesuje	15	25	36	22	2	348
	bardzo się interesuje	12	23	31	33	1	67
AKTUALNE PREFERENCJE WYBORCZE	LID	3	26	36	34	1	64
	LPR	46	28	26			12
	PO	10	27	39	22	2	268
	PSL	12	24	34	30		21
	PIS	23	36	27	12	2	134
	Samobrona RP	41	34	25			11
	żadna	2	44	38	3	14	20
	inne	30	30	30	10		13
	niezdecydowani	14	27	43	13	3	74

P24.4. Gdybyśmy mieli kogoś uznać za Polaka, to co byłoby Pana(i) zdaniem ważne a co mniej ważne? - urodzenie się w Polsce

		DANE W PROC.					LICZBA OSÓB
		bardzo ważne	raczej ważne	raczej nieważne	zupełnie nieważne	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		22	37	30	9	2	1005
PŁEĆ	mężczyźni	20	38	32	9	1	480
	kobiety	24	35	29	10	3	525
WIEK	15-19 lat	20	39	20	14	7	86
	20-29 lat	20	31	38	9	1	200
	30-39 lat	15	44	31	10	0	167
	40-49 lat	25	34	27	10	3	164
	50-59 lat	20	37	34	9		177
	60 lat lub więcej	29	37	27	7	1	212
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	29	39	26	4	1	165
	zasadnicze zawodowe	26	42	26	5	1	258
	średnie i pomaturalne	20	35	31	12	2	300
	licencjat, wyższe	11	32	40	16	1	140
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	jeszcze się uczy	20	31	33	11	4	142
	wieś	25	37	31	7	1	378
	miasto do 100 tys.	20	35	29	12	3	327
	miasto 101-500 tys.	24	40	28	8		179
REGION	miasto pow. 500 tys.	14	35	36	13	2	122
	małopolski	24	46	23	4	2	155
	wschodni	23	34	29	12	2	92
	katowicki	19	42	34	5	0	149
	dolnośląski	22	29	34	14	2	104
	wielkopolski	28	24	31	13	5	142
	pomorski	13	43	35	8	0	157
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	centralny	25	34	28	12	2	205
	pracuje zawodowo	19	37	33	10	1	451
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	nie pracuje zawodowo	25	36	28	9	2	554
	kierownicy i specjaliści	8	39	38	14		84
	prywatni przedsiębiorcy	24	39	32	5		41
	pracownicy administracji i usług	19	30	33	15	3	148
	robotnicy	19	47	31	3	0	136
	rolnicy	31	18	35	15		42
	gospodynie domowe	27	39	25	6	2	57
	emeryci i renciści	26	37	28	8	1	283
	uczniowie i studenci	20	31	33	11	4	142
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	bezrobotni	25	42	22	9	3	71
	dobra	17	30	32	17	4	254
	średnia	23	40	32	5	1	613
STOSUNEK DO WIARY	zła	29	34	22	13	2	138
	wierzący i regularnie praktykujący	26	37	29	7	1	544
	wierzący i niereg. praktykujący	20	36	31	10	3	326
	wierzący lecz niepraktykujący	8	38	38	16	1	119
POGLĄDY POLITYCZNE	niewierzący	3	36	24	37		16
	lewicowe	27	30	29	13	0	107
	centrolewicowe	15	40	32	11	2	96
	centroprawicowe	27	30	29	14	1	102
	prawicowe	26	35	30	8	1	273
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	trudno powiedzieć	18	40	31	8	3	427
	w ogóle się nie interesuje	23	41	28	4	3	181
	raczej się nie interesuje	23	35	31	8	2	409
	raczej się interesuje	20	38	31	11	0	348
AKTUALNE PREFERENCJE WYBORCZE	bardzo się interesuje	24	26	29	21		67
	LID	19	32	30	19		64
	LPR	11	34	20	34		12
	PO	21	36	29	13	1	268
	PSL	23	34	34	9		21
	PiS	23	34	31	7	5	134
	Samobrona RP	41	17	16	23	4	11
	żadna	11	67	14	8		20
	inne	30	20	40	10		13
	niezdeterminowani	26	33	39	3	0	74

P24. 5. Gdybyśmy mieli kogoś uznać za Polaka, to co byłoby Pana(i) zdaniem ważne a co mniej ważne? - znajomość kultury i historii Polski

		DANE W PROC.					LICZBA OSÓB
		bardzo ważne	raczej ważne	raczej nieważne	zupełnie nieważne	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		31	55	11	2	1	1005
PŁEĆ	mężczyźni	30	55	11	3	1	480
	kobiety	33	55	10	1	1	525
WIEK	15-19 lat	28	45	16	11		86
	20-29 lat	21	61	17	1		200
	30-39 lat	24	62	11	1	3	167
	40-49 lat	33	56	9	1	1	164
	50-59 lat	39	51	8	2		177
	60 lat lub więcej	41	52	5	1	1	212
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	37	55	6		2	165
	zasadnicze zawodowe	34	54	12	1		258
	średnie i pomaturalne	31	58	7	1	2	300
	licencjat, wyższe	28	60	9	2		140
	jeszcze się uczy	24	46	23	7		142
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	34	55	7	3	1	378
	miasto do 100 tys.	31	53	15	1	0	327
	miasto 101-500 tys.	29	55	12	3	1	179
	miasto pow. 500 tys.	30	60	8	1	1	122
REGION	małopolski	29	61	9		1	155
	wschodni	36	49	8	3	5	92
	katowicki	24	63	13	0		149
	dolnośląski	32	58	11			104
	wielkopolski	39	53	5	2	0	142
	pomorski	22	54	15	7	1	157
	centralny	39	50	11	0	0	205
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	pracuje zawodowo	29	57	11	1	1	451
	nie pracuje zawodowo	33	54	10	2	1	554
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy i specjaliści	27	67	4	3		84
	prywatni przedsiębiorcy	27	69	4			41
	pracownicy administracji i usług	31	53	14	2	1	148
	robotnicy	27	59	14			136
	rolnicy	40	36	16	2	6	42
	gospodynie domowe	30	60	10			57
	emeryci i renciści	40	54	5	1	1	283
	uczniowie i studenci	24	46	23	7		142
	bezrobotni	28	63	4	1	3	71
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	23	60	15	2	0	254
	średnia	32	56	9	2	1	613
	zła	45	41	11	1	1	138
STOSUNEK DO WIARY	wierzący i regularnie praktykujący	35	54	10	1	1	544
	wierzący i niereg. praktykujący	31	53	14	2	0	326
	wierzący lecz niepraktykujący	20	68	8	2	3	119
	niewierzący	20	69	6	4		16
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	35	50	14	1		107
	centrolewicowe	23	70	6	0		96
	centroprawicowe	39	54	6		1	102
	prawicowe	40	51	8	1	0	273
	trudno powiedzieć	25	56	14	3	1	427
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	w ogóle się nie interesuje	25	54	13	5	3	181
	raczej się nie interesuje	29	56	12	2	0	409
	raczej się interesuje	33	57	10	0	0	348
	bardzo się interesuje	56	42	1	1		67
AKTUALNE PREFERENCJE WYBORCZE	LID	47	52	1	0		64
	LPR	40	60				12
	PO	29	63	7		0	268
	PSL	24	71		5		21
	PIS	37	55	6	1	0	134
	Samobrona RP	64	21	16			11
	żadna	8	82	10			20
	inne	40	54	3	3		13
	niezdecydowani	21	64	11	4	0	74

P24.6. Gdybyśmy mieli kogoś uznać za Polaka, to co byłoby Pana(i) zdaniem ważne a co mniej ważne? - znajomość języka polskiego

		DANE W PROC.					LICZBA OSÓB
		bardzo ważne	raczej ważne	raczej nieważne	zupełnie nieważne	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		54	41	5	0	0	1005
PŁEĆ	mężczyźni	54	40	5	0	0	480
	kobiety	54	41	4	0	0	525
WIEK	15-19 lat	68	28	4			86
	20-29 lat	38	58	4	0		200
	30-39 lat	50	46	4		0	167
	40-49 lat	57	39	3		1	164
	50-59 lat	60	32	8	0		177
	60 lat lub więcej	59	35	4	0	0	212
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	58	39	2	0	1	165
	zasadnicze zawodowe	60	36	4			258
	średnie i pomaturalne	52	42	5	0	0	300
	licencjat, wyższe	42	50	7	1		140
	jeszcze się uczy	54	41	5			142
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	59	36	4	0	1	378
	miasto do 100 tys.	54	41	5		0	327
	miasto 101-500 tys.	45	49	5	1		179
	miasto pow. 500 tys.	49	44	7		1	122
REGION	małopolski	52	42	5			155
	wschodni	56	34	8		2	92
	katowicki	45	51	3			149
	dolnośląski	47	47	7			104
	wielkopolski	65	33	1		0	142
	pomorski	37	54	7	1	0	157
	centralny	69	27	3	0		205
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	pracuje zawodowo	53	42	6	0		451
	nie pracuje zawodowo	55	40	4	0	1	554
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy i specjaliści	39	53	8	1		84
	prywatni przedsiębiorcy	57	43				41
	pracownicy administracji i usług	52	43	5			148
	robotnicy	57	36	7			136
	rolnicy	66	31	2			42
	gospodynie domowe	52	47	1			57
	emeryci i renciści	60	35	5	0	0	283
	uczniowie i studenci	54	41	5			142
	bezrobotni	41	54		2	3	71
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	50	45	5	0		254
	średnia	53	41	4	0	0	613
	zła	64	31	5		0	138
STOSUNEK DO WIARY	wierzący i regularnie praktykujący	59	36	4		0	544
	wierzący i nierel. praktykujący	50	44	6	0		326
	wierzący lecz niepraktykujący	45	50	3	1	1	119
	niewierzący	28	64	5	3		16
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	51	45	4			107
	centrolewicowe	52	44	3	1		96
	centroprawicowe	66	30	4	1		102
	prawicowe	55	42	4			273
	trudno powiedzieć	52	41	6	0	1	427
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	w ogóle się nie interesuje	50	42	7		2	181
	raczej się nie interesuje	52	43	5	0		409
	raczej się interesuje	55	42	3	0		348
	bardzo się interesuje	71	25	4	1		67
AKTUALNE PREFERENCJE WYBORCZE	LID	61	34	4			64
	LPR	86	14				12
	PO	52	45	3	0		268
	PSL	72	23	5			21
	PiS	56	39	5			134
	Samobrona RP	67	17	16			11
	żadna	58	40		2		20
	inne	30	52	18			13
	niezdecydowani	41	55	3	1	0	74

P24_7. Gdybyśmy mieli kogoś uznać za Polaka, to co byłoby Pana(i) zdaniem ważne a co mniej ważne? - posiadanie przynajmniej jednego z rodziców narodowości polskiej

		DANE W PROC.					LICZBA OSÓB
		bardzo ważne	raczej ważne	raczej nieważne	zupełnie nieważne	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		33	46	17	3	1	1005
PŁEĆ	mężczyźni	32	44	20	3	1	480
	kobiety	33	47	15	4	1	525
WIEK	15-19 lat	40	32	20	6	2	86
	20-29 lat	26	42	24	7	1	200
	30-39 lat	20	55	21	3	0	167
	40-49 lat	34	46	17	2	1	164
	50-59 lat	33	50	14	2	0	177
	60 lat lub więcej	44	43	9	1	2	212
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	44	46	7	1	2	165
	zasadnicze zawodowe	33	50	15	2	1	258
	średnie i pomaturalne	30	49	16	4	1	300
	licencjat, wyższe	23	44	23	8	2	140
	jeszcze się uczy	34	31	30	4	1	142
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	36	49	13	1	1	378
	miasto do 100 tys.	34	42	20	3	1	327
	miasto 101-500 tys.	32	50	12	5	1	179
	miasto pow. 500 tys.	20	36	33	8	3	122
REGION	małopolski	28	53	17	1	0	155
	wschodni	40	46	9	4	2	92
	katowicki	29	52	19	0	1	149
	dolnośląski	27	45	18	8	2	104
	wielkopolski	38	35	16	10	0	142
	pomorski	29	47	22	3	0	157
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	centralny	38	42	17	2	1	205
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	pracuje zawodowo	28	50	16	5	1	451
	nie pracuje zawodowo	36	42	18	3	1	554
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy i specjaliści	21	41	29	8	1	84
	prywatni przedsiębiorcy	49	42	7	2		41
	pracownicy administracji i usług	24	56	15	4	1	148
	robotnicy	29	47	18	5	1	136
	rolnicy	33	67				42
	gospodynie domowe	24	58	16	1	1	57
	emeryci i renciści	41	45	12	2	1	283
	uczniowie i studenci	34	31	30	4	1	142
	bezrobotni	34	38	20	3	4	71
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	28	40	23	9	1	254
	średnia	33	49	15	2	1	613
	zła	40	41	16	2	1	138
STOSUNEK DO WIARY	wierzący i regularnie praktykujący	37	47	14	1	1	544
	wierzący i niereg. praktykujący	31	45	19	4	1	326
	wierzący lecz niepraktykujący	20	44	24	11	2	119
	niewierzący	20	19	41	20		16
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	33	36	24	8	0	107
	centrolewicowe	35	41	23	1	1	96
	centroprawicowe	36	42	14	6	2	102
	prawicowe	34	47	13	5	0	273
	trudno powiedzieć	30	49	18	2	1	427
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	w ogóle się nie interesuje	38	45	13	3	2	181
	raczej się nie interesuje	32	47	17	3	1	409
	raczej się interesuje	28	47	20	5	0	348
	bardzo się interesuje	46	34	17	3	1	67
AKTUALNE PREFERENCJE WYBORCZE	LID	30	48	15	7	1	64
	LPR	38	23	39			12
	PO	31	45	19	5	1	268
	PSL	46	51	3			21
	PIS	37	48	13	1	1	134
	Samobrona RP	73	7	16	4		11
	żadna	7	82	12			20
	inne	9	42	22	26		13
niezdecydowani		23	57	16	4	1	74

P24_8. Gdybyśmy mieli kogoś uznać za Polaka, to co byłoby Pana(i) zdaniem ważne a co mniej ważne? - szczególne zasługi dla Polski

		DANE W PROC.					LICZBA OSÓB
		bardzo ważne	raczej ważne	raczej nieważne	zupełnie nieważne	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		11	34	37	15	3	1005
PŁEĆ	mężczyźni	11	31	41	16	2	480
	kobiety	12	37	33	14	4	525
WIEK	15-19 lat	9	22	37	25	8	86
	20-29 lat	10	28	41	20	2	200
	30-39 lat	6	26	49	16	2	167
	40-49 lat	9	43	33	12	3	164
	50-59 lat	14	35	37	12	2	177
	60 lat lub więcej	17	44	26	10	3	212
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	15	43	29	9	4	165
	zasadnicze zawodowe	11	38	37	12	2	258
	średnie i pomaturalne	12	34	37	14	3	300
	licencjat, wyższe	10	29	38	23	1	140
	jeszcze się uczy	7	23	44	22	5	142
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	14	34	40	9	2	378
	miasto do 100 tys.	8	30	39	19	4	327
	miasto 101-500 tys.	11	37	35	16	1	179
	miasto pow. 500 tys.	10	41	24	23	2	122
REGION	małopolski	18	42	33	4	3	155
	wschodni	11	31	38	17	3	92
	katowicki	9	36	47	7	1	149
	dolnośląski	7	23	40	24	5	104
	wielkopolski	12	30	29	24	5	142
	pomorski	11	30	36	21	1	157
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	centralny	9	40	36	13	2	205
	pracuje zawodowo	9	33	39	18	1	451
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	nie pracuje zawodowo	13	36	35	12	4	554
	kierownicy i specjaliści	9	26	40	24		84
	prywatni przedsiębiorcy	11	28	44	18		41
	pracownicy administracji i usług	6	37	33	23	2	148
	robotnicy	8	30	48	13	0	136
	rolnicy	19	44	24	7	6	42
	gospodynie domowe	12	43	36	6	4	57
	emeryci i renciści	17	41	30	10	3	283
	uczniowie i studenci	7	23	44	22	5	142
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	bezrobotni	11	36	39	8	6	71
	dobra	9	29	32	27	3	254
	średnia	11	37	39	11	2	613
STOSUNEK DO WIARY	zła	18	31	36	11	4	138
	wierzący i regularnie praktykujący	13	35	37	12	2	544
	wierzący i nierel. praktykujący	10	33	37	15	5	326
	wierzący lecz niepraktykujący	5	34	36	23	1	119
POGLĄDY POLITYCZNE	niewierzący	9	17	23	51		16
	lewicowe	8	37	33	21	1	107
	centrolewicowe	6	41	35	17	1	96
	centroprawicowe	17	25	40	18		102
	prawicowe	16	33	37	13	1	273
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	trudno powiedzieć	9	35	37	14	5	427
	w ogóle się nie interesuje	8	39	32	17	3	181
	raczej się nie interesuje	11	31	39	15	4	409
	raczej się interesuje	11	35	39	14	1	348
AKTUALNE PREFERENCJE WYBORCZE	bardzo się interesuje	22	36	26	14	2	67
	LID	8	45	33	14	1	64
	LPR	12	28	39	21		12
	PO	12	31	40	15	2	268
	PSL	13	63	15	5	3	21
	PiS	15	35	38	6	6	134
	Samobrona RP	41	7	10	20	23	11
	żadna	7	45	25	20	3	20
	inne	19	38	13	30		13
	niezdecydowani	9	28	50	10	3	74

P24. 9. Gdybyśmy mieli kogoś uznać za Polaka, to co byłoby Pana(i) zdaniem ważne a co mniej ważne? - przestrzeganie polskich obyczajów

		DANE W PROC.					LICZBA OSÓB
		bardzo ważne	raczej ważne	raczej nieważne	zupełnie nieważne	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		25	54	18	3	0	1005
PŁEĆ	mężczyźni	23	54	21	2	0	480
	kobiety	26	54	15	4	1	525
WIEK	15-19 lat	26	46	16	12		86
	20-29 lat	19	53	24	3	0	200
	30-39 lat	16	52	27	2	2	167
	40-49 lat	27	55	14	3	1	164
	50-59 lat	26	58	15	2	1	177
	60 lat lub więcej	33	55	11	1	0	212
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	33	55	11	1	1	165
	zasadnicze zawodowe	26	56	14	3	1	258
	średnie i pomaturalne	27	51	19	2	1	300
	licencjat, wyższe	13	55	27	3	1	140
	jeszcze się uczy	19	51	22	8		142
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	30	53	15	1	1	378
	miasto do 100 tys.	22	52	21	4	1	327
	miasto 101-500 tys.	25	56	16	3		179
	miasto pow. 500 tys.	15	59	22	3	1	122
REGION	małopolski	32	53	15			155
	wschodni	25	58	14	1	2	92
	katowicki	18	68	13	1		149
	dolnośląski	28	46	21	5		104
	wielkopolski	27	51	13	8	1	142
	pomorski	22	48	27	1	1	157
	centralny	23	53	19	4	1	205
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	pracuje zawodowo	23	54	20	3	0	451
	nie pracuje zawodowo	26	54	16	3	1	554
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy i specjaliści	17	59	21	4		84
	prywatni przedsiębiorcy	21	55	18	4	2	41
	pracownicy administracji i usług	28	51	19	2		148
	robotnicy	23	52	24	1		136
	rolnicy	22	59	12	6		42
	gospodynie domowe	23	56	14	3	3	57
	emeryci i renciści	31	55	13	1	0	283
	uczniowie i studenci	19	51	22	8		142
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	20	58	16	6	0	254
	średnia	25	54	18	2	1	613
	zła	34	43	21	2	1	138
STOSUNEK DO WIARY	wierzący i regularnie praktykujący	31	54	13	1	0	544
	wierzący i niereg. praktykujący	19	56	20	4	1	326
	wierzący lecz niepraktykujący	17	46	31	6	1	119
	niewierzący	13	39	35	8	6	16
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	30	44	24	1		107
	centrolewicowe	15	64	19	2	1	96
	centroprawicowe	32	50	16	2		102
	prawicowe	28	55	14	2		273
	trudno powiedzieć	22	54	19	4	2	427
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	w ogóle się nie interesuje	30	53	13	3	1	181
	raczej się nie interesuje	25	50	22	3	1	409
	raczej się interesuje	20	60	17	2	0	348
	bardzo się interesuje	35	47	13	5		67
AKTUALNE PREFERENCJE WYBORCZE	LiD	23	55	21	2		64
	LPR	24	55	21			12
	PO	22	56	20	1	1	268
	PSL	44	56				21
	PiS	29	49	18	4		134
	Samobrona RP	18	44	16	23		11
	żadna	27	48	25			20
	inne	26	37	38			13
	niezdecydowani	18	64	14	3	0	74

P24_10. Gdybyśmy mieli kogoś uznać za Polaka, to co byłoby Pana(i) zdaniem ważne a co mniej ważne? - poczucie, że jest się Polakiem

		DANE W PROC.					LICZBA OSÓB
		bardzo ważne	raczej ważne	raczej nieważne	zupełnie nieważne	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		51	43	4	1	1	1005
PŁEĆ	mężczyźni	48	46	5	1	0	480
	kobiety	54	41	4	1	1	525
WIEK	15-19 lat	62	30	6	2		86
	20-29 lat	45	45	9	1	0	200
	30-39 lat	41	51	6	2		167
	40-49 lat	53	42	3	1	1	164
	50-59 lat	55	42	2	1	0	177
	60 lat lub więcej	55	42	2	1	1	212
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	51	44	5	0	0	165
	zasadnicze zawodowe	50	46	3	1	0	258
	średnie i pomaturalne	55	39	4	1	0	300
	licencjat, wyższe	45	50	5	0	0	140
	jeszcze się uczy	51	39	7	3		142
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	54	42	3	1	1	378
	miasto do 100 tys.	50	44	4	1	0	327
	miasto 101-500 tys.	43	50	5	1	0	179
	miasto pow. 500 tys.	57	35	6	2		122
REGION	małopolski	45	49	6			155
	wschodni	62	33	1	2	2	92
	katowicki	42	53	4	1		149
	dolnośląski	58	38	2	2		104
	wielkopolski	61	33	4	1	0	142
	pomorski	37	54	8	1	1	157
	centralny	59	37	3	1		205
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	pracuje zawodowo	51	43	4	1	0	451
	nie pracuje zawodowo	51	43	4	1	1	554
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy i specjaliści	47	48	5	0		84
	prywatni przedsiębiorcy	56	36	4	4		41
	pracownicy administracji i usług	52	44	3	1	0	148
	robotnicy	50	43	6	1	0	136
	rolnicy	59	37	5			42
	gospodynie domowe	49	47	3		1	57
	emeryci i renciści	53	45	2	0	0	283
	uczniowie i studenci	51	39	7	3		142
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	53	42	4	1		254
	średnia	49	45	4	1	1	613
	zła	57	36	5	2	0	138
STOSUNEK DO WIARY	wierzący i regularnie praktykujący	54	42	3	1	0	544
	wierzący i niereg. praktykujący	49	45	4	1	0	326
	wierzący lecz niepraktykujący	44	46	8	2	1	119
	niewierzący	67	23	9	1		16
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	58	36	5	0		107
	centrolewicowe	47	44	9			96
	centroprawicowe	52	43	3	2	0	102
	prawicowe	56	40	1	2	0	273
	trudno powiedzieć	47	46	5	1	1	427
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	w ogóle się nie interesuje	49	45	5	0	1	181
	raczej się nie interesuje	49	45	6	0	0	409
	raczej się interesuje	53	43	2	2	0	348
	bardzo się interesuje	63	27	7	3		67
AKTUALNE PREFERENCJE WYBORCZE	LiD	67	29	4	0		64
	LPR	78	22				12
	PO	52	44	3	1	0	268
	PSL	66	24	9			21
	PIS	52	43	4	1		134
	Samobrona RP	66	34				11
	żadna	36	64				20
	inne	52	45	3			13
	niezdecydowani	43	51	6		0	74